

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาคุณค่าของกลอนเปล่าของไทย ช่วง พ.ศ. 2514 ถึง พ.ศ. 2550 เป็นการวิจัยเอกสาร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณค่าของกลอนเปล่าของไทย ในด้านคุณค่าขององค์ประกอบภายในกลอนเปล่า และคุณค่าต่อผู้อ่านและสังคม ดำเนินการวิจัยโดยการวิเคราะห์กลอนเปล่าของไทยที่พิมพ์รวมเล่มระหว่าง พ.ศ. 2514 ถึง พ.ศ. 2550 ที่ได้รับการแสดงความคิดเห็นเชิงบวกจากนักวิจารณ์ นักวิชาการ หรือสถาบันทางวรรณกรรม และได้รับการยอมรับจากนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการศึกษากลอนเปล่า จำนวน 14 เล่ม แล้วนำเสนอรายงานการศึกษาด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาคุณค่าของกลอนเปล่าของไทย ในด้านคุณค่าขององค์ประกอบภายใน และคุณค่าต่อผู้อ่านและสังคม พบว่า

1. คุณค่าขององค์ประกอบภายใน ประกอบด้วย

1.1 คุณค่าด้านรูปแบบ ได้แก่ (1) ความกระชับ มี 2 ลักษณะ คือ กลอนเปล่าที่มีความยาว 3-8 บรรทัด และกลอนเปล่าที่มีความยาวมากกว่า 8 บรรทัด (2) การจัดรูปแบบ มี 3 ลักษณะ คือ การจัดรูปแบบข้อความ การจัดรูปแบบคำ และการใช้เครื่องหมายประกอบ การนำเสนอ (3) การลำดับความคิด มี 3 ลักษณะ คือ การลำดับความคิดด้วยการเว้นบรรทัด การลำดับความคิดด้วยการให้หมายเลขตามลำดับ และการลำดับความคิดแบบบันทึกประจำวัน

1.2 คุณค่าด้านการใช้ภาษา ได้แก่ (1) การเลือกใช้คำ มี 2 วิธี คือ การเลือกใช้คำที่มีความหมายตรง และการเลือกใช้คำที่มีความหมายโดยนัย (2) การเล่นภาษา มี 7 ลักษณะ คือ การซ้ำคำ การล้อความ การซ้ำเนื้อความ การใช้คำพ้อง การหลกคำ การสลับที่ และการสนธิ (3) การเล่นเสียง มี 2 ลักษณะ คือ การเล่นเสียงสัมผัส และการเล่นเสียงวรรณยุกต์ (4) การเล่นรูปคำ มี 2 ลักษณะ คือ การเพิ่มอักษร และการตัดคำ (5) การใช้ภาพพจน์ มี 13 แบบ คือ อุปลักษณ์ สัญลักษณ์ บุคลาธิษฐาน คำถามเชิงวาทิสลป อุปมา การอ้างถึง ปฏิทรรศน์ นามนัย อติพจน์ การเลียนเสียงธรรมชาติ ปฏิพจน์ แนวเทียบ และสัมผัส

1.3 คุณค่าด้านกลวิธีการนำเสนอแนวคิด ได้แก่ (1) กลวิธีเสนอแนวคิดโดยตรง (2) กลวิธีเสนอแนวคิดโดยอ้อม

2. คุณค่าต่อผู้อ่านและสังคม ประกอบด้วย

2.1 คุณค่าต่อผู้อ่าน ได้แก่ (1) คุณค่าด้านจิตใจ มี 2 ด้าน คือ ความสะท้อนอารมณ์ และการกล่อมเกล่าจิตใจ (2) คุณค่าด้านสติปัญญา มี 2 ด้าน คือ การได้รับความรู้ และการพัฒนาความคิด (3) คุณค่าด้านการดำเนินชีวิต มี 4 ด้าน คือ การเป็นแนวทางในการประพฤติตนเป็นคนดี การเป็นแนวทางในการใช้ชีวิตประจำวัน การเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง และการเป็นแนวทางในการดูแลครอบครัว

2.2 คุณค่าต่อสังคม ได้แก่ (1) การบันทึกสภาพสังคม ในด้านสภาพการเมือง สังคม เศรษฐกิจ วิถีชีวิต ประเพณี ความคิด ความเชื่อ ตลอดจนไปถึงค่านิยม (2) การเสนอแนวคิดเพื่อพัฒนาสังคม ด้านสภาพการเมือง สภาพสังคม และสภาพเศรษฐกิจ

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นคุณค่าขององค์ประกอบภายในว่า กลอนเปล่ามีรูปแบบ กระชับ มีการจัดรูปแบบให้อ่านง่าย แปลกตา รวมถึงมีการลำดับความคิดให้ผู้อ่านรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกและเข้าใจความคิดของผู้เขียนอย่างเป็นขั้นตอนตามลำดับ กลอนเปล่าของไทยจึงเป็นงานเขียนที่มีรูปแบบชวนอ่าน สามารถถ่ายทอดความคิดและอารมณ์ความรู้สึกจากผู้เขียนไปยังผู้อ่านได้ตามที่ผู้เขียนต้องการ นับว่าเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบันที่ดำเนินไปอย่างเร่งรีบ ทำให้ผู้อ่านไม่มีเวลามากในการอ่านผลงาน สอดคล้องกับความเห็นของ เสถียร จันทิมาธร (2525, หน้า 69) ที่ว่า รูปแบบกลอนเปล่าสอดคล้องกับสภาพสังคมสมัยใหม่ที่ต้องการความรวดเร็ว และความง่ายในการสื่อสาร

2. การใช้ภาษาในกลอนเปล่า ส่วนใหญ่เป็นคำง่าย เข้าใจได้ในทันที หรือหากต้องตีความก็ไม่ซับซ้อน ทำให้ผู้อ่านทุกเพศ ทุกวัย และทุกระดับการศึกษา สามารถเข้าถึงได้ง่าย นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาพพจน์ช่วยขยายความหมายและช่วยให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการชัดเจนยิ่งขึ้น แสดงว่าผู้เขียนพิถีพิถันในการเลือกใช้คำ โดยมีจุดประสงค์เพื่อสื่อความหมายไปยังผู้อ่านเป็นสำคัญ สอดคล้องกับผลวิจัยของ กัลยา กุลสุวรรณ (2540, บทคัดย่อ) ที่ระบุว่า คำประพันธ์รูปแบบอิสระของไทยมุ่งสื่อความหมาย หรือร้อยเรียงความคิดมากกว่าการร้อยคำ

3. กลวิธีการนำเสนอแนวคิด ผู้เขียนนิยมใช้กลวิธีเสนอแนวคิดโดยตรง โดยการกล่าวถึงแนวคิดของเรื่องให้ผู้อ่านรับทราบอย่างตรงไปตรงมา แต่หากต้องการนำเสนอแนวคิดที่ลึกซึ้งหรือต้องการเลี่ยงการสื่อความหมายอย่างตรง ๆ จะใช้กลวิธีเสนอแนวคิดโดยอ้อม โดยการนำเสนอแนวคิดโดยนัย และการนำเสนอแนวคิดโดยเรื่องเล่า กระนั้น ความหมายที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อหรือเรื่องราวที่นำเสนออีกเข้าใจได้ไม่ยาก ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าถึงแนวคิดของกลอนเปล่าได้ง่าย

รวดเร็ว และตรงตามที่คุณเขียนต้องการนำเสนอ มีข้อสังเกตว่ากลวิธีการนำเสนอแนวคิดดังกล่าว มีความสอดคล้องกับรูปแบบ การใช้ภาษา และแนวคิดที่มุ่งสื่อสารกับผู้อ่านในวงกว้างให้เข้าใจ ความคิดและรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของคุณเขียนเป็นสำคัญ

4. คุณค่าของกลอนเปล่าต่อผู้อ่านและสังคม ประโยชน์ทางด้านจิตใจ สติปัญญา และการดำเนินชีวิตที่ผู้อ่านได้รับจากการอ่านกลอนเปล่า แสดงให้เห็นถึงความปรารถนาดีของผู้เขียนที่ต้องการให้ผู้อ่านได้รับความบันเทิง ได้ความรู้เพิ่มพูนปัญญา และได้ข้อคิดที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ในขณะที่ประโยชน์ต่อสังคม ทางด้านการบันทึกสภาพสังคม โดยการสะท้อนให้เห็นสภาพการเมือง สังคม เศรษฐกิจ วิถีชีวิต ประเพณี ตลอดจนไปถึงความคิด ความเชื่อ และค่านิยม รวมถึงการเสนอแนวคิดเพื่อพัฒนาสังคม ด้านสภาพการเมือง สภาพสังคม และสภาพเศรษฐกิจ บ่งบอกถึงความหวังดีของผู้เขียนที่อยากให้กลอนเปล่าทำหน้าที่บันทึกความเป็นไปของสังคมในช่วงเวลาหนึ่ง และอยากเห็นสังคมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี สอดคล้องกับความเห็นของ ธัญญา สังขพันธานนท์ (2538, หน้า 38) ที่ว่า นักเขียนทุกสมัยมีจิตสำนึกสาธารณะ ยืนอยู่ข้างความถูกต้อง และเป็นปากเสียงให้ประชาชนส่วนใหญ่ จึงกล่าวได้ว่ากลอนเปล่ามิใช่งานเขียนที่เขียนขึ้นมาเพียงเพื่อระบายอารมณ์ความรู้สึกเท่านั้น

คุณค่าของกลอนเปล่าของไทยดังที่กล่าวมา สอดคล้องกับความเห็นของ ชลธิรา สัตยวิวัฒนา (2530, หน้า 33) ที่ว่า กลอนเปล่าเป็นร้อยกรองที่มีลักษณะเฉพาะบางประการ หากพิจารณาโดยทั่วไปเหมือนกับแต่งได้โดยอิสระ แต่แท้จริงการแต่งกลอนเปล่าต้องผ่านกระบวนการเลือกสรรถ้อยคำและเรียบเรียงออกมาเป็นข้อความที่กระชับ ใช้ภาพพจน์สื่ออารมณ์ความรู้สึกที่ลุ่มลึก ชับช้อน กลอนเปล่าจึงไม่ใช่คำประพันธ์ที่เขียนขึ้นมาโดยง่าย และเป็นเหมือนร้อยแก้วธรรมดาอย่างที่มีการเข้าใจ

นอกจากนี้ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกลอนเปล่าที่น่าสนใจอีกประการ คือ ข้อสังเกตของ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (อ้างถึงใน ไพลิน รุ่งรัตน์, 2527, หน้า 33) ที่ว่า ภาษากลอนเปล่าคือตรงกลางระหว่างภาษาอิเล็กทรอนิกส์ ก่อนจะขยับขึ้นไปสู่ภาษาร้อยกรอง เพราะกลอนเปล่าเป็นการนำเสนอข้อความบางส่วน ๆ แต่ละวรรคไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์ชัดเจน ผู้อ่านจะเชื่อมความสัมพันธ์ของข้อความแต่ละส่วนเข้าด้วยกันเอง โดยอาศัยอารมณ์ ความรู้ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล เช่นเดียวกับภาษาอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นภาษารูปแบบใหม่ที่ใช้ในการสื่อสารผ่านเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ โดยการกระพริบภาพหรือข้อความที่ต้องการนำเสนอเป็นส่วน ๆ ไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กันทางตรรกวิทยา ผู้รับสารจะนำภาพหรือข้อความมาจัดลำดับความสัมพันธ์เป็นเรื่องราวขึ้นเอง อย่างไรก็ตาม ภาษากลอนเปล่าก็ไม่

ข้อบังคับทางฉันทลักษณ์ที่ผ่านการพิสูจน์ในเรื่องความไพเราะมาแล้วเหมือนภาษาร้อยกรอง

ความเห็นดังกล่าวน่าพิจารณาในแง่ที่ว่า ปัจจุบันภาษาอิเล็กทรอนิกส์เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น ขณะที่ภาษาร้อยกรองถูกลดความสำคัญลงไป ดังนั้น หากภาษากлонเปล่าซึ่งอยู่ตรงกลางระหว่างภาษาอิเล็กทรอนิกส์ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้คนในยุคโลกาภิวัตน์กับภาษาร้อยกรองซึ่งเป็นแสดงออกถึงความคิดและความรู้สึกอันลึกซึ้งของมนุษย์ ได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจัง กิจกรรมการอ่านและการเขียนกลอนเปล่าจะมีส่วนในการขยายกลุ่มผู้อ่านและผู้เขียนให้กว้างขวางออกไป อีกทั้งน่าจะส่งผลถึงการพัฒนาร้อยกรองของไทยในลำดับต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาคุณค่าของกลอนเปล่าของไทยช่วง พ.ศ. 2514 ถึง พ.ศ. 2550

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ด้าน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1.1 สถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญกับเนื้อหาของกลอนเปล่าในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการประพันธ์ไทย ทั้งในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา เพื่อนักเรียนนักศึกษาได้รู้คุณค่าของกลอนเปล่า

1.2 องค์กรวรรณกรรมไทยควรส่งเสริมกิจกรรมการอ่านและการเขียนกลอนเปล่า เช่น การจัดประกวดหรือการเสวนาเกี่ยวกับกลอนเปล่า เพื่อขยายกลุ่มผู้อ่านและผู้เขียน อีกทั้งยังช่วยยกระดับคุณภาพของกลอนเปล่าได้อีกทาง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาพัฒนาการของกลอนเปล่าของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2.2 ควรศึกษากลอนเปล่าของนักเขียนที่มีผลงานโดดเด่นเป็นรายบุคคล